

Till Kulturdepartementet
Diarienummer Ku2019/01318/CSM

**YTTRANDE ÖVER DEMOKRATIVILLKORSUTREDNINGENS
BETÄNKANDE DEMOKRATIVILLKOR FÖR BIDRAG TILL
CIVILSAMHÄLLET (SOU 2019:35)**

1. Allmänt

Civil Rights Defenders välkomnar betänkandet och dess förslag. I detta yttrande belyses enstaka formuleringar i utredningens betänkande och i den vägledning för handläggare som tagits fram i anslutning till betänkandet som vi anser behöver förtydligas för att främja konsekventa och rättssäkra bedömningar hos de bidragsfördelande myndigheterna.

2. Närmare om utredningens förslag

Civilsamhället utgör en viktig del i arbetet mot antidemokratiska beteenden. Civil Rights Defenders ställer sig därför kritisk till utredningens förslag om att en organisation kan nekas bidrag på grund av samöre genom medlemskap i samma samarbets- eller paraplyorganisation som en organisation som bedömts inte respektera demokratis idéer. En organisation som saknar erforderliga verktyg för att motarbeta antidemokratiska beteenden inom den egna organisationen kan vara behjälpt av att ingå samarbeten med organisationer som besitter sådana verktyg. Få organisationer kommer

att vara villiga att erbjuda sådant stöd när det innebär en risk för organisationen att förlora sin finansiering. Skrivningen i sin nuvarande form riskerar därför att verka till men för civilsamhällets fortsatta demokratiska utveckling.

Därtill anser vi att det i vägledningen för handläggare bör förtydligas vad som avses med "idémissigt utbyte" för att en organisation ska anses ha ett samröre med en annan organisation och därigenom rättfärdiga den organisationens agerande.

Utredningen föreslår vidare att utökad granskning genomförs av en organisation när det finns anledning att misstänka brister i demokratihänsende genom exempelvis tips från allmänheten. I betänkandet understryker utredningen att handläggaren behöver ta ställning till trovärdigheten i den information som handläggaren tar del av. Civil Rights Defenders föreslår att liknande formuleringar förs in i vägledningen för handläggare för att säkerställa att en sådan bedömning görs och undvika en ökad administrativ börda för organisationer som är särskilt sårbara för att bli föremål för grundlösa anklagelser på exempelvis rasistisk grund. Mot samma bakgrund anser vi att det i vägledningen för handläggare behöver förtydligas vilka faktorer som ska tas i beaktande för att det ska anses vara "allmänt känt" att en föreläsare agerat på ett sätt som är i strid med demokrativillkoret. Även i det här fallet rekommenderar vi att det förs in en skrivning i vägledningen om att bedömningen ska ta utgångspunkt i information från trovärdiga källor.

I såväl betänkandet som vägledningen för handläggare anges att en organisation som använder sig av utomparlamentariska metoder för att uppnå ett politiskt mål bör anses motarbeta det demokratiska styrelseskicket. Civil Rights Defenders är kritisk till ett sådant förhållningssätt då det torde utesluta delar av det svenska civilsamhället från att erhålla bidrag. Civil Rights Defenders föreslår därför att formuleringen tas bort och att

det i vägledningen för handläggare förtydligas att de metoder som avses är sådana som inkluderar våld eller uppmanar till våld.

Civil Rights Defenders yttrande har beretts av Fatima Osman och sakkunnig jurist Aida Samani

Stockholm som ovan,

John Stauffer
Chefsjurist